

Time : 2 ½ Hours

Marks: 60

NB: 1) Attempt any **four** questions.

2) All questions carry **equal** marks.

3) Draw suitable **diagrams** and maps wherever necessary.

4) Use of map **stencils** is allowed.

- 1 Explain the Nature and scope of the Climatology.
- 2 Discuss the factors affecting seasonal and diurnal variation of insolation in the world.
- 3 What is monsoon? Discuss the recent theories of the origin of the Indian Monsoon.
- 4 Describe the main aspects of Koppens scheme of climatic classification. How did he distinguish between the dry and humid climate?
- 5 Define the term 'air mass and air mass front'. Give the classification of air masses explaining the bases used for the same.
- 6 Explain the horizontal distribution of air pressure in the world in detail.

मराठी भाषांतर

वेळ : २½ तास

गुण : ६०

सूचना : १) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

३) आवश्यकतेनुसार योग्य **आकृत्या** आणि **नकाशे** काढा.

४) **नकाशा स्टेन्सिल** वापरास परवानगी आहे.

1. हवामानशास्त्राचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.
2. जगातील दैनिक व ऋतूनुसार सूर्यकिरणांच्या वितरणावर परिणाम करणाऱ्या घटकाची चर्चा करा.
3. मान्सून म्हणजे काय? भारतीय मान्सूनच्या उत्पत्तीच्या अलीकडील सिद्धांतांची चर्चा करा.
4. कोपेनच्या हवामान वर्गीकरणाच्या योजनेच्या मुख्य पैलूंचे वर्णन करा. त्याने कोरड्या आणि दमट हवामानात फरक कसा केला?
5. वायुराशी आणि वायुराशी फळी या संज्ञेची व्याख्या द्या. वायुराशीचे वर्गीकरण द्या, त्यासाठी वापरलेले आधार स्पष्ट करा.
6. जगातील हवेच्या दाबाचे क्षेत्रीय वितरण तपशीलवार समजावून सांगा